

El bosc

De qui eren els boscos?

Què et passaria si cacesis un conill al bosc del senyor?

Què s'aprofitava del bosc?

Segons el costum antic que tothom pugui pasturar, fer llenya i agafar aigua per a les seves necessitats allí on ho trobi, sense que ningú ho contradigui.

Any 844, Carles el Calb als habitants de Barcelona. Diplomatarí de la Catedral de Barcelona. Vol. 1. Doc. 1.

Com veiem en aquest text, originàriament tothom podia fer ús de certs recursos forestals. El bosc ocupava fins al segle XI àmplies zones a l'Europa Occidental ja que gran part del terreny estava sense conrear.

A partir del segle XI l'augment de població va fer necessari posar terres noves en conreu a expenses del bosc. A més, amb el procés de feudalització, els boscos van anar passant a mans dels senyors que restringiren la seva explotació. Des d'aleshores per utilitzar el bosc senyorial va caldre un permís del senyor i pagar el cens corresponent.

I el bosc del bisbe frueix d'una franquesa (llibertat) tal que cap home no pugui caçar a menys d'un tret de pedra [...]

Entre 1041 i 1075. Extret d'un capbreu del bisbe d'Urgell. Pierre Bonnassie. Vol. II. Pàg. 41-42.

Malgrat tot, durant aquells segles, petits grups humans vivien emboscats i exclusivament del bosc. Hi havia ermitans, gent proscrita i altres grups marginals fora del control del poder, que es refugiaven a les zones més profundes del bosc i apartades dels camins més transitats i que habitaven en cabanes, balmes o coves.

La caça va quedar quasi exclusivament en mans dels nobles. Els pagesos practicaven només la caça menor a base de trampes i filats, especialment animals que destrossaven les seves collites, els seus graners o els seus ramats.

De tota manera la caça furtiva era freqüent, com ho demostra el següent text:

I un home de Sanaüja que agafà un conill al bosc hagué de donar en reparació al bisbe un bou, un porc i nou parells de conills vius.

Entre 1041 i 1075. Extret d'un capbreu del bisbe d'Urgell. Pierre Bonnassie. Vol. II. Pàg. 41-42.

El que van restringir els senyors va ser, sobretot, la possibilitat de caçar i de tallar arbres, no pas la recol·lecció.

En cas de grans caresties els camperols pobres es veien obligats a prendre gran part dels seus recursos dels boscos. Però, fins i tot en circumstàncies normals, els camperols treien del bosc productes bàsics i recursos que complementaven la seva minvada economia i milloraven la seva alimentació.

Al bosc i als erms hi portaven a pasturar els seus porcs i les seves ovelles, hi trobaven la fusta per construir, la llenya per escalfar-se, les reïnes que s'empraven com a pegues o la mel boscana. També aprofitaven els fruits d'arbres silvestres: aglans, castanyes, fages, nous, nespres, pinyons, serves; fruits de plantes que ocupen el sotabosc: cireres d'arboç, móres, maduixes, gerds, aranyons; i també bolets, arrels diverses, herbes aromàtiques i remeieres i cargols.

Viure en un Castell de la Frontera

Material elaborat per Eloi Biosca, Marta Sancho i Teresa Vinyoles